

8. Kriminalita, závislosti, dopravní nehody

V roce 2018 bylo v Plzeňském kraji stíháno celkem 4 506 osob, ženy se podílely 14,6 % na celkovém počtu. V mezikrajském porovnání se Plzeňský region nacházel na pátém nejnižším místě s podílem 33,5 % z násilných činů, kdy byla objektem napadení žena. V Plzeňském kraji bylo registrováno 13,7 případů substituční léčby závislosti na opiátech u mužů, což bylo o 6,6 případů více než u žen. Plzeňský kraj byl podle tohoto ukazatele pod průměrem ČR (33,0 případů u mužů a 14,1 případů u žen na 100 000 obyvatel). V roce 2018 bylo celkem 3 399 dopravních nehod způsobené osobou, z toho 20,0 % zaviněné ženou.

Údaje o kriminalitě a dopravních nehodách byly převzaty z podkladů Policejního prezidia ČR, data o závislostech z Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS).

Kriminalita

Obecná kriminalita zahrnuje násilné, mravnostní či majetkové trestné činy, podvody a zpronevěry, ostatní majetkové a ostatní kriminální trestné činy. Hospodářská kriminalita zahrnuje trestné činy v obchodních a finančních vztazích. Objasněné trestné činy zahrnují trestné činy spáchané a vyřešené ve vykazovaném roce.

V roce 2018 bylo v Plzeňském kraji **stíháno celkem 4 506 osob**. Na celkovém počtu stíhaných osob se **ženy** podílely **14,6 %** (656 stíhaných žen). V roce 2018 objasnila police 48,5 % registrovaných trestných činů, celkem to bylo 4 812 objasněných skutků, z toho 746 objasněných činů bylo spácháno ženami. Struktura trestné činnosti mezi muži a ženami je odlišná. Z celkového počtu objasněných skutků spáchaných ženami dominuje hospodářská kriminalita, kde bylo objasněno 221 trestných činů, a majetková kriminalita se 179 objasněnými činy. Muži zase nejvíce páchali trestnou činností v oblasti majetkové a násilné kriminality. Na celkovém počtu objasněných mužských činů bylo vyřešeno 1 160 majetkových a 460 násilných skutků.

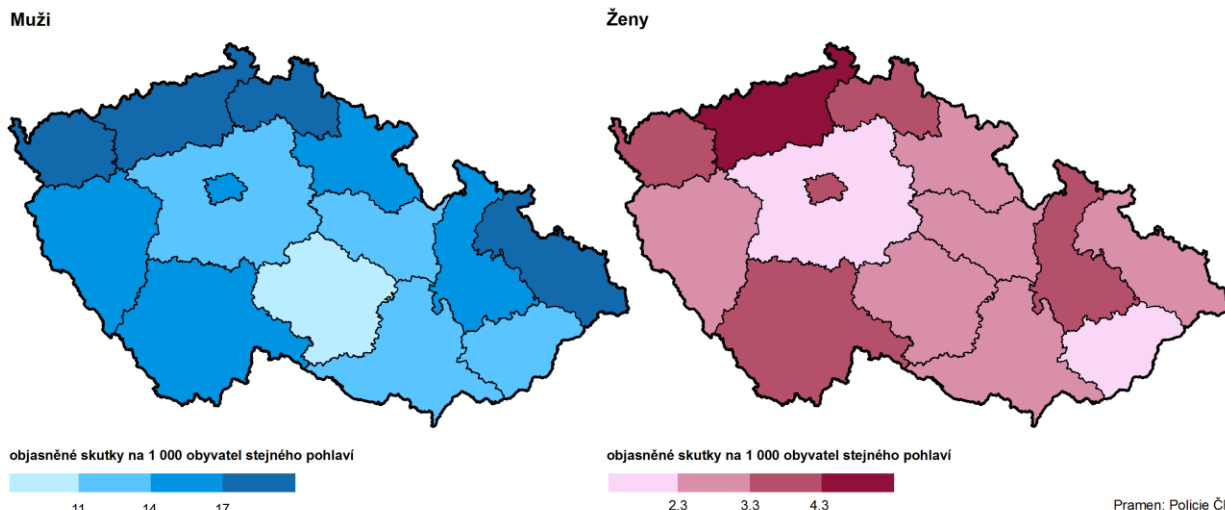
Kriminalita podle pohlaví v Plzeňském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

	Muži			Ženy			Podíl žen z celku (%)		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Stíhané osoby	4 069	3 874	3 850	760	733	656	15,7	15,9	14,6
Objasněné skutky	4 152	3 907	4 066	779	757	746	15,8	16,2	15,5
z toho druh kriminality:									
násilná	491	478	460	43	47	55	8,1	9,0	10,7
mravnostní	75	58	104	17	5	3	18,5	7,9	2,8
majetková	1 131	1 069	1 160	181	158	179	13,8	12,9	13,4
hospodářská	401	503	399	203	244	221	33,6	32,7	35,6

Kriminalita podle pohlaví a krajů v letech 2016–2018 (roční průměr)

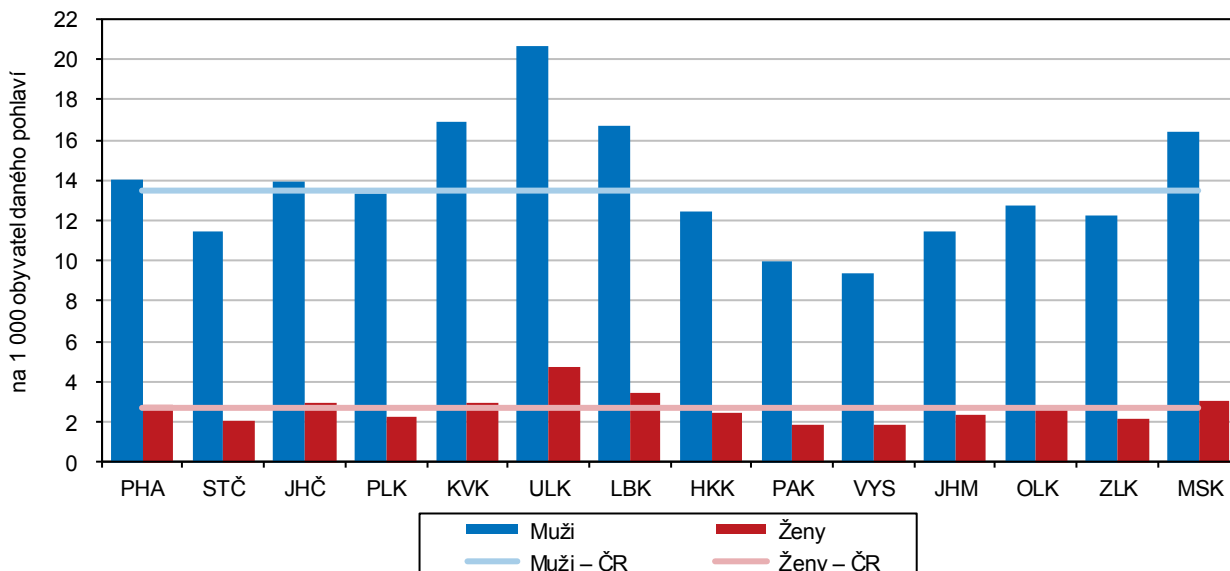

Níže uvedený graf znázorňuje **stíhané osoby na 1 000 obyvatel** daného pohlaví podle krajů.

Z mezikrajského porovnání můžeme konstatovat, že v roce 2018 bylo stíháno nejvíce mužů (20,7 na 1 000 obyvatel) i žen (4,7 na 1 000 obyvatel) v Ústeckém kraji. Průměr stíhaných osob za ČR je 2,7 žen a 13,5 mužů na 1 000 obyvatel. Nejnížší kriminalita byla zaznamenána v Kraji Vysočina, kde na 1 000 obyvatel bylo stíhaných 9,4 mužů a 1,9 žen. V Plzeňském kraji bylo v roce 2018 stíháno 13,3 mužů a 2,2 ženy na 1 tis. obyvatel, v případě mužů se jedná o sedmou nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele, naopak u žen o pátou nejnížší v porovnání mezi regiony.

Stíhané osoby podle pohlaví a krajů v roce 2018

Pramen: Policejní prezidium ČR

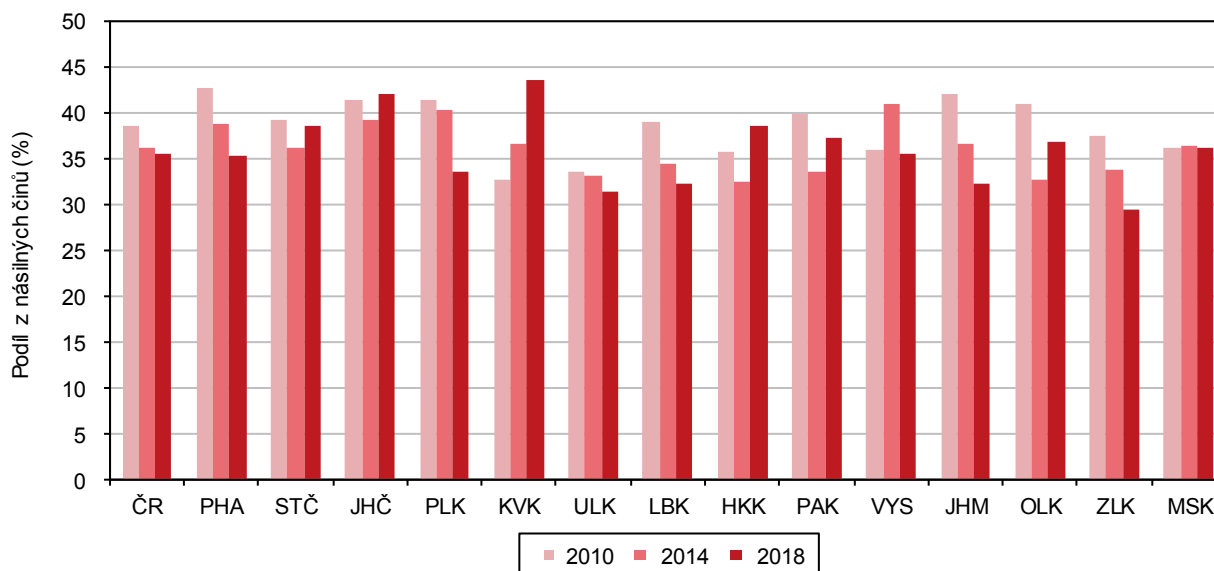

Od roku 2010 podíl **násilné kriminality**, kde byla **objektem napadení žena**, poklesnul ve všech krajích kromě kraje Karlovarského, Královéhradeckého a Jihočeského. Nejvyšší nárůst podílu násilné kriminality na

ženách byl zaznamenán v Karlovarském kraji mezi roky 2010 a 2018, a to o 10,8 procentních bodů. V roce 2018 měl nejvyšší podíl z násilných činů, při kterých byla napadena žena, kraj Karlovarský (43,5 %), následován kraji Jihočeským (42,0 %) a Středočeským (38,6 %). Naopak ve Zlínském kraji byl zaregistrován nejnižší podíl násilných činů na ženách, a to 29,4 %. Plzeňský kraj s podílem 33,5 % se nacházel na pátém nejnižším místě v mezikrajském porovnání a byl pod průměrem ČR (38,7 %).

Registrované skutky násilné kriminality, kde objektem napadení byla žena, podle krajů

Pramen: Policejní prezidium ČR

Závislosti

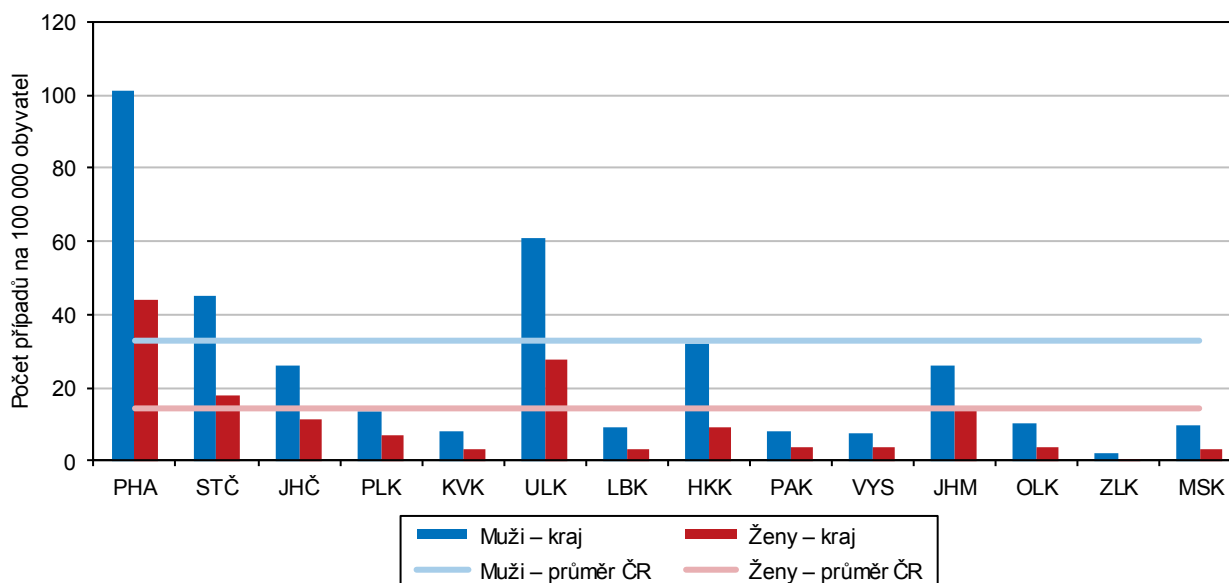
Závislost je psychický nebo fyzický stav, který se vyznačuje změnami v chování a dalšími reakcemi, jež zahrnují pocit nutkání užívat obecně drogu opakovaně pro její prožitkové účinky a proto, aby se zabránilo vzniku nebo trvání nepříjemných stavů vznikajících při nepřítomnosti drogy v organismu. K nejběžnějším závislostem patří kouření, konzumace alkoholu, závislost na psychotropních či omamných látkách.

Substituční léčba je standardní metodou léčby závislosti na opiátech/opioidech a je určena osobám závislým na opiátech/opioidech. Nástrojem této léčby je podávání substituční látky jiným než nitrožilním způsobem v takovém množství, které potlačuje odvykací příznaky pacienta a umožňuje mu tak zlepšit kvalitu života. Dostupnost substituční léčby se v ČR zvyšuje a postupně jsou otevírána nová specializovaná zařízení, od roku 2006 je substituce dostupná i ve věznicích. **Poskytovatelé** (programy typu terapeutických komunit, následné péče a doléčování, substituční léčby, nezdravotnické a zdravotnické intervence apod.) hlásí do registru osoby, kterým byla zajištěna intervence, jako je poradenství, detoxifikace či abstinenčně orientovaná léčba. **Registr** shromažďuje základní sociodemografické údaje pacientů, údaje o užívaných návykových látkách, rizikovém chování, zdravotních a sociálních dopadech jejich užívání.

Případy substituční léčby závislosti na opiátech/opioidech podle pohlaví klientů a kraje bydliště (průměr let 2017–2018)

Pramen: ÚZIS

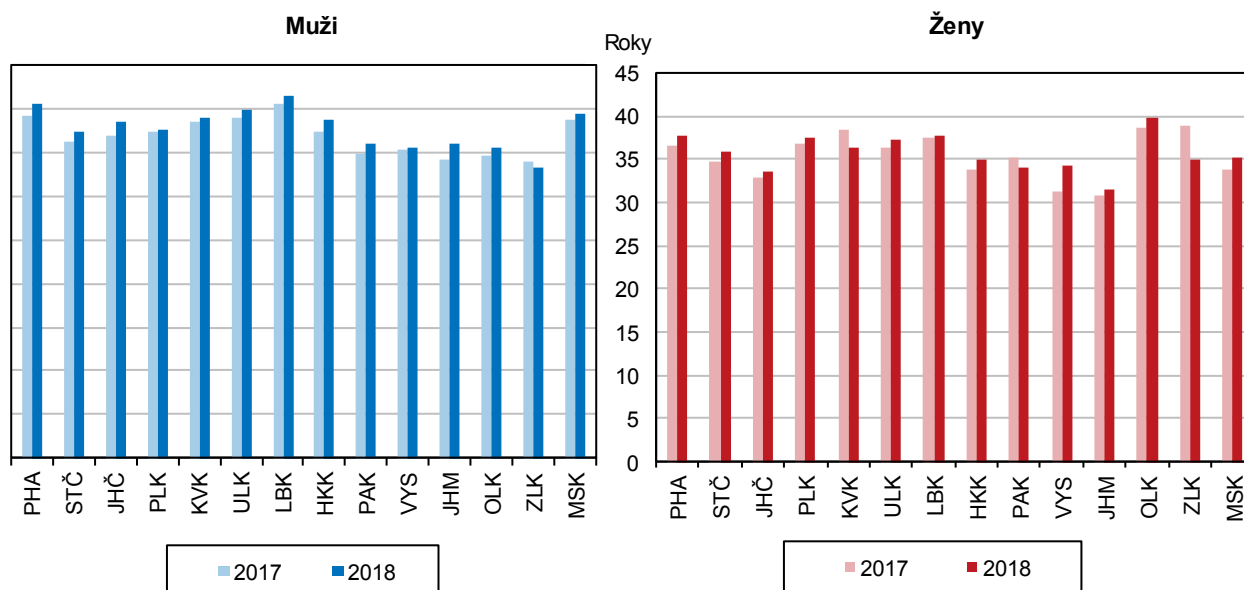

V roce 2018 bylo celkem v **registru** zaznamenáno **2 312 léčených osob a 2 514 případů**, přičemž více než dvě třetiny léčených pacientů tvořili muži (68,9 %). Mezi počtem osob (registrovaných podle rodných čísel) a počtem případů je rozdíl, protože osoba může být nahlášena vícekrát v průběhu roku. Z regionálního srovnání připadl nejvyšší počet případů substituční léčby závislosti na opiátech na 100 000 obyvatel na klienty i klientky s bydlištěm v Hlavním městě Praze (101,1 případů u mužů a 43,8 případů u žen na 100 000 obyvatel). Z Ústeckého kraje byl podíl počtu případů této léčby na 100 000 obyvatel u klientek 18,3 %, u klientů 17,0 %, z kraje Středočeského v případě žen 11,8 %, a v případě mužů 12,6 %. V tomto sledovaném roce bylo v Plzeňském kraji registrováno 13,7 případů substituční léčby závislosti na opiátech u mužů, což bylo o 6,6 případů více než u žen. Plzeňský kraj byl podle tohoto ukazatele pod průměrem ČR (33,0 případů u mužů a 14,1 případů u žen na 100 000 obyvatel). Nejmenší počet případů byl u klientů žijících ve Zlínském kraji, kde bylo zaznamenáno 2,1 případů léčených mužů a 0,5 případů léčených žen na 100 000 obyvatel).

Více než polovina léčených osob byla ve věku 30–39 let a třetina ve věkovém rozmezí 40–49 let. Průměrný věk byl v ČR u léčených mužů 38,9 let, ženy byly v průměru mladší o 2,6 roky. Nad republikovým průměrem byli pacienti muži žijící v Libereckém kraji (41,4 let), v Hlavním městě Praze (40,5 let), Ústeckém (39,8 let), Moravskoslezském (39,5) a Karlovarském kraji (39 let). V případě léčených žen byly tyto pacientky nad průměrem ČR v kraji Olomouckém (39,9 let), Hlavním městě Praze (37,8 let), Libereckém (37,7 let), Plzeňském (37,4 let) a Ústeckém (37,3 let). Nejnižší věk byl u klientek substituční léčby v Jihomoravském kraji (31,6 let), u léčených mužů ve Zlínském kraji (33,3 let).

Průměrný věk klientů substituční léčby závislosti na opiátech/opioidech podle pohlaví a kraje bydliště

Pramen: ÚZIS

Užívání tabáku, kouření cigaret patří mezi časté závislosti. Podle údajů z výběrového šetření o zdravotním stavu EHIS 2014 získaného na vzorku 6,7 tis. respondentů je v České republice podíl současných kuřáků, kteří kouří denně, u mužů 27,6 % a žen 15,7 %. Z tohoto získaného vzorku respondentů lze konstatovat, že 56,9 % mužů a 76,3 % žen nikdy nekouřilo.

Poruchy příjmu potravy (zkráceně ppp) je souhrn onemocnění, mezi která patří mentální anorexie (odmítání jídla), bulimie (záchvaty přejídání a zvracení), přejídání spojené s jinými psychickými poruchami, například se stresem. Typickými příznaky tohoto psychického onemocnění jsou obavy z tloušťky, zkrácené vnímání vlastního těla a manipulace s jídlem, která vede ke snížení hmotnosti. Takto nemocný člověk ztrácí zájem o kontakt s vrstevníky (především u anorexie), je nesoustředěný a náladový, středem jeho zájmu se stává jídlo a vlastní postava. Údaje o ambulantní péči byly čerpány z výkazu o činnosti psychiatrických ambulancí podle sídla zdravotnického zařízení. Od roku 2011 se na tomto výkazu sleduje samostatně počet pacientů s poruchami příjmu potravy. Dalším zdrojem dat byly údaje z Národního registru hospitalizovaných, kde jsou pacienti sledováni podle trvalého bydliště. Jeden pacient může být ve sledovaném období hospitalizován vícekrát a tím se počet hospitalizovaných osob a počet případů hospitalizace liší.

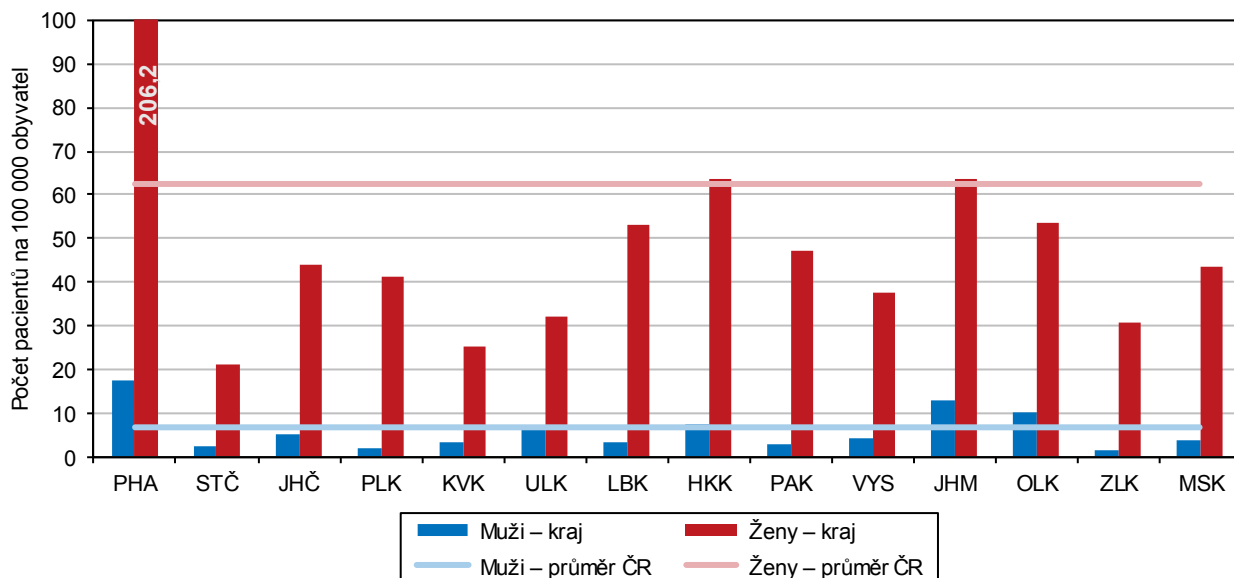
V roce 2017 bylo v ČR celkem léčeno v ambulantních zdravotnických zařízeních **s diagnózou poruchy příjmu potravy 3 731 pacientů**, z toho bylo 90,4 % žen. Z celkového počtu bylo 1 393 pacientů, kteří byli léčeni s touto diagnózou ve sledovaném roce prvně v životě. Podle věkové struktury byla více než polovina pacientů z celkového počtu léčených pacientů ve věku nad 20 let (2 104 osob), necelých 32 % ve věkovém rozpětí 15–19 a téměř 12 % do 14 let.

Nejvíce pacientů (přepočteno na 100 000 obyvatel daného kraje) bylo léčeno ve zdravotnických zařízeních v Hlavním městě Praze, a to 206,2 žen a pouze 17,4 mužů na 100 000 obyvatel daného pohlaví. Počet pacientek na území Prahy překročil 3,3 krát více celorepublikový průměr (62,7 pacientek na 100 000 žen). Průměr za ČR byl dále překročen u počtu pacientek v kraji Královéhradeckém (63,6) a Jihomoravském (63,5). Nejmenší počet pacientek bylo léčeno ve Středočeském kraji (21,3 pacientek na 100 000 žen). Nad průměrem ČR (6,9 pacientů na 100 000 mužů) byli muži v Hlavním městě Praze (17,4), kraji Jihomoravském (13,0), Olomouckém (10,0), Královéhradeckém (7,4) a Ústeckém (6,9). Naopak nejnižší počet pacientů bylo léčeno ve Zlínském kraji (1,4 pacientů na 100 000 mužů).

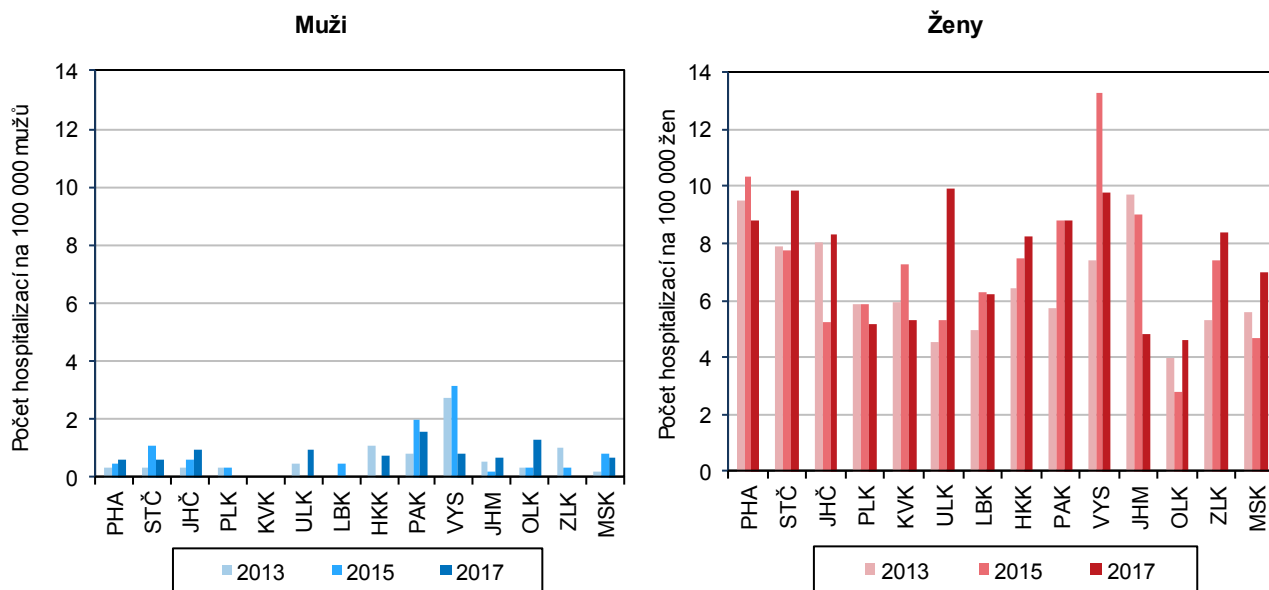
Ambulantní pacienti s diagnózou porucha příjmu potravy podle pohlaví a kraje bydliště v roce 2017

Pramen: ÚZIS

Hospitalizace pro poruchy příjmu potravy v psychiatrických lůžkových zařízeních podle pohlaví a kraje bydliště

Pramen: ÚZIS

V roce 2017 bylo v psychiatrických lůžkových zařízeních (psychiatrické léčebny pro děti i dospělé a psychiatrická oddělení ostatních lůžkových zařízeních) evidováno **454 hospitalizací pro poruchy příjmu potravy**, v porovnání s rokem 2013 je to o 55 hospitalizací více. Mnohem častěji byly hospitalizovány ženy, podíl mužů na celkovém počtu hospitalizací byl ve sledovaném období 2013, 2015 a 2017 mezi 7,0 až 8,2 %. Nejvíce hospitalizací v přepočtu na 100 000 obyvatel daného kraje bylo v roce 2017 evidováno u žen žijících v kraji Ústeckém (9,9 hospitalizací na 100 tisíc žen), ve Středočeském kraji a Kraji Vysočina shodně (9,8), Pardubickém a v Hlavním městě Praze také shodně (8,8). V Olomouckém kraji bylo registrováno 4,6 hospitalizací na 100 tisíc žen a jedná se tak o nejnižší počet v mezikrajském porovnání. Plzeňský kraj byl na třetím nejnižším místě v počtu hospitalizací na 100 tisíc žen (5,1) mezi kraji. V porovnání se ženami byly počty hospitalizací mužů pro poruchy příjmu potravy na 100 000 mužů v roce 2017 zanedbatelné. Například

v kraji Zlínském, Libereckém, Karlovarském a Plzeňském byl počet hospitalizací na 100 tisíc mužů shodný, žádný muž nebyl hospitalizován. Naopak nejvíce hospitalizací na 100 000 mužů byl evidován v Pardubickém kraji (1,6).

Dopravní nehody

V Plzeňském kraji bylo v roce 2018 **celkem** zaznamenáno **3 673 dopravních** nehod a v celorepublikovém porovnání je Plzeňský kraj po Karlovarském druhým regionem s nejnižším počtem dopravních nehod. Od roku 2014 dopravních nehod přibývá, jedná se o nárůst o 26,4 % od zmíněného roku. Nehodovost v přepočtu na 1 000 obyvatel v roce 2018 byla v kraji nejvyšší od roku 2010, přesto má Plzeňský kraj nejnižší nehodovost v přepočtu na 1 tis. obyvatel ve srovnání s ostatními regiony.

V tabulce níže je **přehled nehod podle viníka** v Plzeňském kraji v časové řadě 2010–2018. V roce 2018 bylo celkem 3 399 dopravních nehod způsobené osobou, z toho 20,0 % zaviněné ženou (679). Z tohoto počtu nejvíce dopravních nehod způsobily řidičky motorového vozidla, celkem 608. Ženy, které řídily nemotorové vozidlo, zavinily 49 nehod. Celkem bylo 22 žen, kde byla nehoda zaviněná chodcem. Ve sledovaném období se počty nehod zaviněných ženou navýšily, oproti roku 2010 byl zaznamenán nárůst těchto nehod o 3,0 procentní body v roce 2018.

Dopravní nehody podle viníka v Plzeňském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

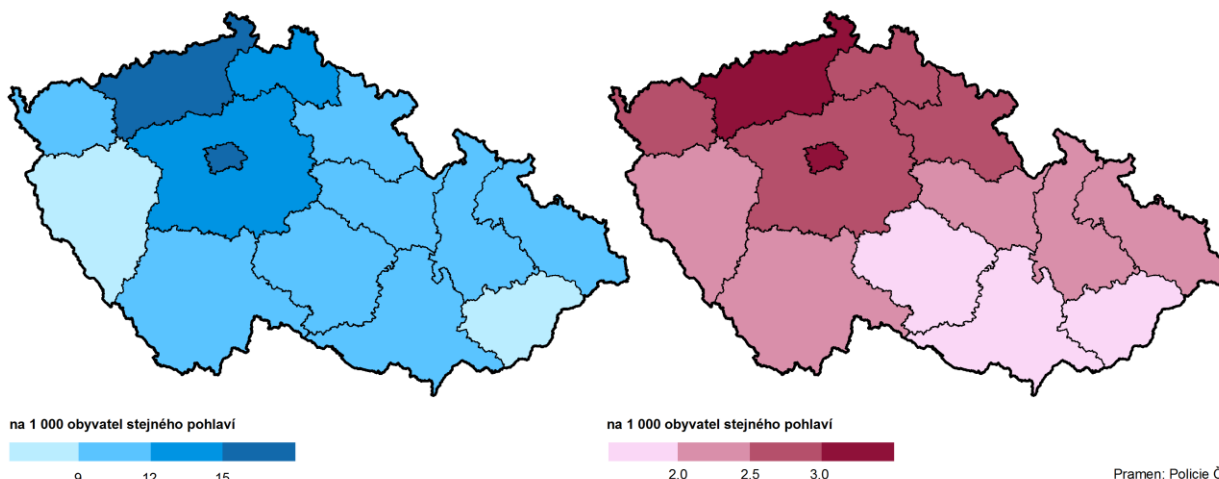
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dopravní nehody celkem	2 813	3 107	3 453	3 121	2 905	3 205	3 352	3 590	3 673
z toho zaviněné osobou	2 697	2 998	3 340	2 954	2 706	2 965	3 117	3 352	3 399
z toho ženou (%)	17,0	17,8	19,4	19,8	20,0	20,6	20,8	20,0	20,0
v tom zaviněné									
chodcem	79	68	89	85	85	74	65	85	96
z toho ženou (%)	16,5	17,6	34,8	25,9	18,8	18,9	35,4	34,1	22,9
řidičem nemotorového vozidla	80	108	108	137	122	156	179	151	190
z toho ženou (%)	22,5	21,3	17,6	22,6	24,6	28,8	28,5	26,5	25,8
řidičem motorového vozidla	2 538	2 822	3 143	2 732	2 499	2 735	2 873	3 116	3 113
z toho ženou (%)	16,9	17,7	19,0	19,4	19,8	20,2	19,9	19,3	19,5

Dopravní nehody zaviněné osobou podle pohlaví a krajů v letech 2013–2018 (roční průměr)

Muži

Ženy

V roce 2018 zavinili řidiči motorových vozidel v Plzeňském kraji celkem 3 113 dopravních nehod, z toho ženy měly 19,5 % podíl (608). **Hlavními příčinami dopravních nehod** zaviněných ženou v roce 2018 byly nejčastěji nesprávný způsob jízdy (270 nehod), nepřiměřená rychlost (206 nehod), nedání přednosti (122 nehod) a nesprávné předjíždění (10 nehod).

Dopravní nehody zaviněné řidiči motorových vozidel podle hlavních příčin v Plzeňském kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celkem	2 538	2 822	3 143	2 732	2 499	2 735	2 873	3 116	3 113
z toho zaviněné ženou (%)	16,9	17,7	19,0	19,4	19,8	20,2	19,9	19,3	19,5
z toho hlavní příčina									
nesprávný způsob jízdy	1 194	1 432	1 522	1 348	1 253	1 401	1 488	1 738	1 761
z toho zaviněné ženou (%)	13,5	15,2	15,5	16,3	16,2	15,7	16,0	15,8	15,3
nepřiměřená rychlost	950	865	1 079	902	790	826	847	869	869
z toho zaviněné ženou (%)	20,8	17,7	21,9	20,2	22,2	23,4	23,4	22,6	23,7
nedání přednosti	328	457	490	416	375	446	465	432	419
z toho zaviněné ženou (%)	19,2	26,9	23,9	28,4	26,9	29,1	27,7	26,6	29,1
nesprávné předjíždění	66	68	52	66	81	62	73	77	64
z toho zaviněné ženou (%)	9,1	10,3	15,4	16,7	18,5	16,1	11,0	20,8	15,6

Následkem dopravních nehod bylo v roce 2018 usmrceno 44 osob (z toho 6 žen), osob s těžkým zraněním bylo 93 (z toho 37 žen) a s lehkým zraněním 1 730 (z toho 738 žen) osob. Plzeňský kraj se v roce 2018 zařadil po Jihočeském kraji na druhé místo s tragickými následky dopravních nehod (12 úmrtí na 1 tisíc nehod). V roce 2018 podle kategorie účastníků silničního provozu skončily nehody jen s lehkým zraněním nejčastěji pro ženy řidičky (335 nehod) a ženy na místě spolujezdce (259 nehod). Při dopravních nehodách s těžkým zraněním byly nejvíce ohroženy ženy v kategorii chodce (13 nehod) a v kategorii řidiče (12 nehod). Nehody s následkem usmrcení byly tragické pro ženy řidičky (4 nehody) a ženy na místě spolujezdce (2 nehody).

Následky dopravních nehod v Plzeňském kraji

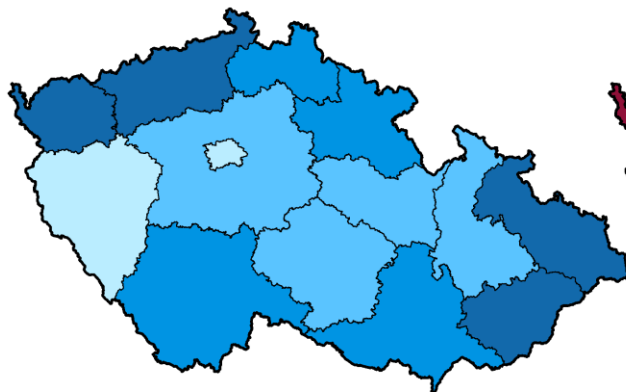
Pramen: Policejní prezidium ČR

	Usmrcené osoby			Těžké zranění			Lehké zranění		
	2010	2014	2018	2010	2014	2018	2010	2014	2018
Celkem	49	40	44	79	113	93	1 401	1 517	1 730
z toho ženy (%)	18,4	35,0	13,6	22,8	34,5	39,8	42,5	39,2	42,7
v tom kategorie účastníků silničního provozu:									
chodci	7	7	4	14	19	20	167	145	184
z toho ženy (%)	28,6	42,9	-	35,7	36,8	65,0	47,3	35,9	50,0
řidiči (mimo jízdního kola)	34	24	29	39	61	47	732	790	929
z toho ženy (%)	8,8	25,0	13,8	12,8	21,3	25,5	32,1	32,2	36,1
spolujezdci	4	4	10	16	24	14	394	428	420
z toho ženy (%)	50,0	75,0	20,0	31,3	70,8	57,1	63,7	58,6	61,7
cyklisté	4	5	1	10	9	12	108	154	197
z toho ženy (%)	50,0	40,0	-	30,0	22,2	33,3	27,8	24,7	26,4

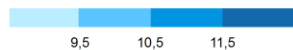
V Plzeňském kraji bylo evidováno k 31. 12. 2018 **celkem 390 945 řidičů**, z toho 216 487 mužů a 174 458 žen. K uvedenému datu byl podíl bodovaných řidičů v regionu 9,5 %, u žen o 6,5 procentních bodů méně. V mezikrajském srovnání náleží mužům řidičům v Plzeňském kraji druhý nejnižší podíl bodovaných řidičů (9,5 %), ženám s podílem 2,9 % potom sedmé nejnižší místo. Nejnižší hodnota podílu bodovaných řidičů byla zaznamenána v Hlavním městě Praze (muži 8,2 % a ženy 2,2 %), naopak nejvyšší v Ústeckém kraji (muži 12,2 % a ženy 3,7 %).

Bodové hodnocení řidičů podle pohlaví v krajích k 31. 12. 2018

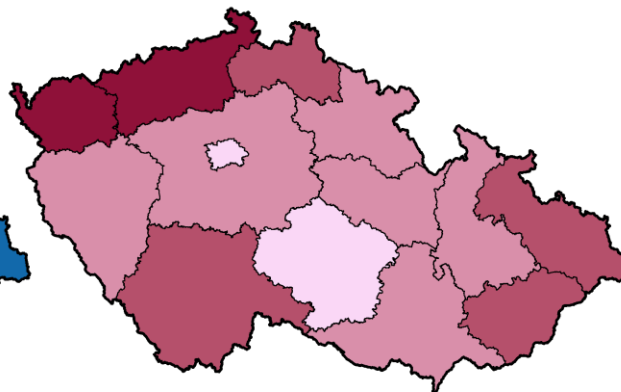
Muži

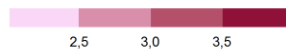
podíl bodovaných řidičů z registrovaných řidičů stejného pohlaví (%)

Ženy

podíl bodovaných řidičů z registrovaných řidičů stejného pohlaví (%)

Pramen: Ministerstvo dopravy